

VESIHUOLTOPÄIVÄ 14.10.2009

Vesiosuuskunnan perustaminen
Kari Korhonen

Ongelmat

- Talousveden vähyys ja huono laatu
- Kiinteistökohtaisen jätevesienkäsittelyn puutteet
- Maankäytön aiheuttamat ongelmat

Jätevesien ympäristövaikutukset

- V. 2004 haja-asutusalueilla asui pysyvästi noin miljoona asukasta, joista harva on liittynyt keskitettyyn viemäriverkkoon
- Lisäksi noin 200 000 viemärlaitosten toiminta-alueilla asuvaa ei ole liittynyt laitosten verkkoon
- Vapaa-ajan asukkaita on arvion mukaan 1,7 miljoonaa, joista valtaosa on ilman viemäriverkostoja

Jätevesien ympäristövaikutukset

- Fosfori
 - Fosfori on vesistöissä yleisin rehevyyttä säätelevä ravinne
 - Viemäriverkostojen ulkopuolelta tulevien jätevesien aiheuttama fosforikuormitus on noin 1,5-kertainen verrattuna viemärilaitosten piiriin kuuluvien neljän miljoonan asukkaan jätevesien fosforikuormitukseen
- Fosforin lisäksi jätevesistä vesistöihin ja maaperään joutuu mm. typpiyhdisteitä, happea kuluttavaa orgaanista ainetta ja muita mahdollisia taudinaiheuttajia

Jätevesien ympäristövaikutukset

- Mahdollisia seurauksia
 - haittaa rantavesien virkistyskäytölle
 - vesien rehevöityminen
 - pohja- ja kaivovesien pilaantumista
 - hajuhaittoja
 - jne

Vesihuoltoratkaisun valinta

- Hankinnan taloudellisuus
- Tarvittavat huoltotoimenpiteet
- Ylläpidon kustannukset
- Tilantarve/maankäyttö
 - Oma tontti
 - Naapurit
 - Pohjavesi
 - Vesistöt
- Veden määrä ja laatu
- Puhdistustulokset jätevesien osalta, luotettavuus

Alustavat toimenpiteet

- Ongelmien toteaminen ja päätyminen vok:aan
- Puuhamiesten löytyminen
- Kyläkokouksen järjestäminen
- Asukkaiden informointi
- Yhteys kunnan tekniseen toimeen, ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaiseen ja vesihuoltolaitokseen
- Yhteys alueelliseen ympäristökeskukseen

Vesiosuuskunta ratkaisuna

Kehittämissuunnitelmien tsekkaus

- Alueille joille osuuskunnan perustaminen on kannattavaa on laadittu
 - Yleissuunnitelma
 - Kustannusarvio

Eteneminen

- Halukkaiden selvittäminen kyselyillä
- Esisuunnittelu
- Kunnan vesilaitoksen omat kehittämissuunnitelmat/tulevat toiminta-alueet
- Liittämiskohta
- Mahdolliset tuet ja avustukset
- Toimintastrategia

Vesiosuuskunnan perustaminen

Perustamiseen tarvitaan

- perustamiskirja
- säännöt
- perustamisilmoitus

Tapa 1

Kyläkokouksen valitsema työryhmä valmistelee vesihuoltohankkeen ja osuuskunnalle sääntöehdotuksen
Työryhmä kutsuu koolle vesiosuuskunnan perustavan kokouksen, joka valitsee osuuskunnalle hallituksen

Tapa 2

Kyläkokous tekee suoraan päätöksen vesiosuuskunnan perustamisesta, valitsee hallituksen jäsenet ja valtuuttaa heidät pitämään osuuskunnan varsinaisen perustavan kokouksen.

Sääntöjen laadinta, liittymismaksu

- Pellervo-Seura ja Vesi- ja viemärlaitosyhdistys (VVY) ovat laatineet mallisäännöt vesiosuuskunnille. Ne löytyvät helpoiten VVY:n [www-sivuilta](#).
- Säännöissä päätetään myös liittymisen hinnasta eli osuusmaksun suuruudesta. Maksu tarvitaan toiminnan käynnistämiseen. Vaihtelee pääasiassa 100-500 euron välillä, riippuu mm. kunnan tuesta.

Perustava kokous

- Asialista
- Säännöt, etukäteen tutustuttavaksi
- Nimiehdotuksia syytä mieltä etukäteen
- Hallituksen valinta
- Tarvitaanko ulkopuolista projektin vetäjää
- Perustamiskirja
 - perustajajäsenet allekirjoittavat -
päiväyksellä varustetun - perustamiskirjan

Hallitus

- Työrukkanen
- Aktiivisia aikaansaavia henkilöitä
- Tavallisesti 5-9 henkeä + varajäsenet
- Mielellään eri ammattialoilta
- Alueellisesti kattavasti
- Puheenjohtaja ja sihteeri
- Selkeät esityslistat ja yksiselitteiset pöytäkirjat

Hallituksen tehtävät

- Vastaa vesiosuuskunnan toiminnasta ja vesihuollon toteuttamisesta alueelle osuuskuntakokousten päätösten mukaisesti.
- Tehtävät on määrätty osuuskuntalaissa ja vesiosuuskunnan säännöissä
- Tehtäviä mm.
 - mahdollisten toimitusjohtajan tai projektipäällikön valinta
 - konsulttivalinnat
 - suunnitteluratkaisut
 - lupa-asiat
 - urakkatarjoukset
 - lisä- ja muutostyöt
 - rahoitusasiat
 - maksut ja aikataulut
 - liittyjäongelmat
 - toiminta-alue

Hallituksen vastuu

- Vesiosuuskunnan hallituksen ja toimitusjohtajan vahingonkorvausvastuusta säädetään osuuskuntalaissa.
- Hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän toimessaan tahallisesti tai huolimattomuuttaan aiheuttanut osuuskunnalle. Sama koskee vahinkoa, jonka hän on osuuskuntalakia tai sääntöjä rikkomalla aiheuttanut jäsenelle tai jollekulle muulle.
- On syytä hankkia vakuutus vesiosuuskunnan omaisuudelle mahdollisesti tapahtuvien vahinkojen varalle. Lisäksi on syytä hankkia hallitukselle ja sen jäsenille sekä toimitusjohtajalle vastuuvakuutus heidän toimissaan mahdollisesti tapahtuvista virheistä aiheutuneiden vahinkojen varalle. Vakuutukset kannattaa aina kilpailuttaa.

Perustamisilmoitus ja rekisteröinti

- Hallitus hakee perustamisilmoituksella osuuskunnalle Y-tunnuksen ja ilmoittaa osuuskunnan kaupparekisteriin sekä verottajan rekistereihin. Perustamisilmoitus löytyy Patentti- ja rekisterihallituksen nettisivuilta www.ytj.fi
- Perustamisilmoituksesta maksetaan käsittelymaksu, noin 400-500 euroa.

Arvonlisäverovelvolliseksi hakeutuminen

- Hallituksen kannattaa hakea osuuskunta arvonlisäverovelvolliseksi samalla kun se ilmoitetaan kaupparekisteriin.
- Hakeuduttava ennen arvonlisäverollisen toiminnan aloittamista.

Korvaukset maanomistajille

- Osuuskuntakokous päättää maanomistajille maksettavista korvauksista tai valtuuttaa hallituksen tekemään päätökset.
- Mahdollisesti korvattavia:
 - Johtoalueen käytönrajoitushaitta
 - Maanpäälliset rakennelmat
 - Kaadetut puustot
 - Sadon menetys
 - Muut korvaukset

Rakentamishankkeen käynnistäminen

- Päätökset
- Tehtäväluettelot, työryhmät, tehtävien jakaminen ja toimenpidevastuut
- Alustava aikataulu
- Suunnittelu ja rakentaminen
- Tiedottaminen

Yhteistyösapuolet

- Kunta
 - tekninen toimi
 - ympäristönsuojeluviranomainen
 - terveydensuojeluviranomainen
 - maankäyttö- ja rakennusvalvonta
- Alueella toimiva vesihuoltolaitos
- Maanomistajat
- Alueellinen ympäristökeskus
- Muut viranomaiset

VESIOSUUSKUNNAN ABC

- Uudenmaan ympäristökeskuksen moniste, nro 160
- Voi tilata Uudenmaan ympäristökeskuksesta p. 020 490 101, hinta 7,00 euroa
- Ladattavissa ja tulostettavissa ympäristökeskuksen sivuilta osoitteesta www.ymparisto.fi
 - > alueelliset ympäristökeskukset
 - > uusimaa
 - > palvelut ja tuotteet
 - > julkaisut
 - > monistesarja 1995-2006
 - > monisteita 2005
 - > 160 Vesi-osuuskunnan ABC